

ผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
THE EVALUATION OF THE BACHELOR OF NURSING SCIENCE PROGRAM
(REVISED CURRICULUM, B.E. 2554) OF POLICE NURSING COLLEGE

นวลลออ ทวีชศรี^{1*} เขมิกา ปาหา¹ ปราณี เสนีย์²
Nuanla-or Thawitsri Khemika Paha Pranee Sanee

¹อาจารย์พยาบาล พ.ต.ท.หญิง วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย
Nursing Instructor, Pol.Lt.Col., Police Nursing College, Police General Hospital,

Royal Thai Police, Pathumwan, Bangkok 10330 Thailand

²รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร. อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

Associate Professor, Pol.Col., Ed.D., Nursing Instructor, Police Nursing College, Police General Hospital,
Royal Thai Police, Pathumwan, Bangkok 10330 Thailand

*Corresponding Author E-mail: nuanlaorjib@gmail.com

Received: April 16, 2020

Revised: November 30, 2020

Accepted: December 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยายเพื่อนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อิงตามแนวคิดซิปโมเดล (CIPP Model) ตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาล บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2558-2561 และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ ผู้เรียน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกฉบับ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .86, .92, .94, .89 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) *ด้านบริบท* วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับมาก 2) *ด้านปัจจัยนำเข้า* โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดกลุ่มวิชาและรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรยังไม่สามารถบ่งบอกเอกลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจได้ชัดเจน 3) *ด้านกระบวนการ* การบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง กระบวนการคัดเลือกนักศึกษาได้มาตรฐาน และจำนวนผู้เรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้สอนในอัตราส่วน

8:1 และ 4) *ด้านผลผลิต* ผู้ใช้บัณฑิตพยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบัณฑิตพยาบาลที่จบไปสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับมาก ดังนั้น การปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในครั้งต่อไป ควรมุ่งเน้นการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

Abstract

This research is a descriptive study to present the evaluation results of the Bachelor of Nursing Science Program (Curriculum Revised B.E. 2554), Police Nursing College, Police General Hospital, Royal Thai Police referred to a concept of CIPP Model. The samples were administrators, nursing instructors, nursing students, and nursing graduates, and stakeholders. The research instruments were questionnaires for administrators, nursing instructors, nursing students, and nursing graduates, and interview forms for stakeholders, which had been examined for content validity, IOC, equaled to 1.00 on every questionnaire. The Cronbach alpha coefficients were .86, .92, .94, .89 and .93, respectively. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that: 1) *The context*, the objectives of the curriculum were consistent with the desirable characteristics of the graduates at a high level, 2) *The input*, the course structure was appropriate at a high level. The subjects in the curriculum and their grouping were moderately appropriate. The contents of the curriculum were up to date and corresponded to the current social conditions at a high level. However, the curriculum structure and content of the curriculum were not able to clearly identify the identity of the Police Nursing College, 3) *The process*, the course administration was at a moderate level. It had standardized student selection. The number of students was appropriate for the number of teachers in an 8:1 ratio, 4) *Student productivity*, the view of stakeholder to the nursing graduates was that the graduates can perform their jobs at a high level. Thus, the improvements of the Bachelor of Nursing Science Program should focus on designing a curriculum and course structure that reinforces the identity of the Police Nursing College to be clear and concrete.

Keywords : curriculum evaluation, bachelor of nursing science program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับโรคยุคปัจจุบัน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนในประเทศไทย ต้องได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานตามหลักสากล และควรมีการปรับปรุง

หลักสูตรอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย ตอบสนองนโยบายของประเทศและความต้องการของสังคม (Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education, 2017)

สภาการพยาบาลในฐานะองค์การวิชาชีพที่มีหน้าที่ตรวจและประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันการพยาบาลในสังกัดทั่วประเทศก็มีนโยบายในการส่งเสริมให้ทุก ๆ หลักสูตร

ทางการพยาบาลมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Thailand Nursing and Midwifery Council, 2018) ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีกำหนดครบวงจรในการปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการวิชาการที่ประกอบด้วยตัวแทนคณะทำงาน คือ ผู้วิจัย มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการศึกษาความคุ้มค่าคุ้มทุนและการประเมินหลักสูตรเพื่อนำข้อมูลไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้ เพื่อให้บัณฑิตที่จะเข้ามาศึกษาได้รับการรับความเชื่อมั่นว่าได้เรียนในหลักสูตรที่ได้มาตรฐานและผ่านการรับรองจากสภาวิชาชีพแล้ว สามารถไปสอบขึ้นทะเบียนเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้ในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อิงวิธีการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดชิปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) ที่เน้นการประเมินครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท (context) ที่เป็นหลักการและเหตุผลเอามาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) เพื่อเป็นข้อมูลช่วยประกอบการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรบรรลุผลวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) กระบวนการ (process) เพื่อสืบค้นจุดเด่นข้อจำกัด หรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้ นำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการที่เหมาะสม และ 4) ผลผลิต (product) มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็น 4 องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรเพื่อนำผลการวิจัยไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย

ประชากร คือ ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาลตำรวจ บัณฑิตพยาบาล และผู้ใช้บัณฑิต

ตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 12 คน 2) อาจารย์พยาบาล 13 คน 3) นักศึกษาพยาบาลตำรวจที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (ปีการศึกษา 2555-2559) จำนวน 156 คน 4) บัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ปีการศึกษา 2558-2561 จำนวน 75 และ 5) ผู้ใช้บัณฑิต 57 คน (เพราะผู้ใช้บัณฑิต 1 คน อาจมีบัณฑิตไปทำงานด้วยมากกว่า 1 คน) รวมจำนวนทั้งสิ้น 313 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอิงตามหลักสูตรและแนวคิดของ CIPP model มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (1 หมายถึง น้อยที่สุด จนถึง 5 หมายถึง มากที่สุด) แบ่งเป็น

1.1 ผู้บริหาร ครอบคลุม 1) ด้านบริบท ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2.1) หลักสูตร ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร 2.2) การรับของนักศึกษาพยาบาลตำรวจ (ผู้เรียน) 2.3) คุณลักษณะของอาจารย์ (ผู้สอน) 2.4) ทรัพยากรสนับสนุน และ 3) ด้านกระบวนการ

1.2 อาจารย์ เน้นครอบคลุม 1) ด้านบริบท ได้แก่ หลักสูตร และ 2) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.3 นักศึกษาพยาบาล ครอบคลุม 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์ (ผู้สอน) และทรัพยากรสนับสนุน 2) ด้านกระบวนการ คือ การจัดการเรียนการสอน

1.4 บัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ประจำปีการศึกษา 2558-2561 ใช้ข้อคำถามลักษณะเดียวกับนักศึกษาพยาบาล

1.5 ผู้ใช้บัณฑิต เน้นการสอบถามประเด็นด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตพยาบาลที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

แบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีการปรับแก้ข้อคำถามจนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (item-objective congruence index: IOC) เท่ากับ 1.00 ก่อนนำไปใช้จริง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายตัวอย่างแต่เป็นสถาบันการศึกษาอื่น ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .86, .92, .94, .89, และ .93 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์ การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลตำรวจ (IRB-PGH) ตามหนังสือรับรองเลขที่ จว.06/2561 ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือกับตัวอย่างวิจัย ซึ่งตัวอย่างวิจัยมีอิสระในการตอบแบบสอบถาม สามารถปฏิเสธการตอบแบบสอบถามหากรู้สึกไม่สบายใจ หรือขอถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัย การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในภาพรวม และเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบตัวอย่างวิจัยและขอความยินยอมก่อนส่งแบบสอบถาม และนำวันส่งคืนแบบสอบถามภายใน 1 เดือน หลังจากที่ได้รับแบบสอบถาม ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลและผลการประเมินหลักสูตรวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 1 ตำแหน่ง โดยมีทั้งที่เป็นหัวหน้าภาควิชาและ/หรือปฏิบัติงานในตำแหน่งคณะอนุกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะอนุกรรมการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และคณะกรรมการบริหารวิชาการและพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ ครึ่งหนึ่งยังปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารมานานมากกว่า 10 ปี ที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหารเป็นเวลา 1-4 ปี และ 5-10 ปี ตามลำดับ

อาจารย์พยาบาล จำนวน 13 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 84.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 อายุระหว่าง 30 ปี – 59 ปี มีประสบการณ์การสอนทางการพยาบาลมากที่สุด 26 ปี และน้อยที่สุด 2 ปี

นักศึกษาพยาบาล จำนวน 156 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 และเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ข้อมูลส่วนใหญ่ในการศึกษานี้ได้มาจากนักศึกษาพยาบาลตำรวจ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ปีการศึกษา 2559 คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2558, 2557, 2556, และ 2555 คิดเป็นร้อยละ 45.5, 5.1, 1.3, และ 0.6 ตามลำดับ

บัณฑิตพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) จำนวน 75 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.7 และเพศชายร้อยละ 5.3 แบ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ปีการศึกษา

2559 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และ
ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ
2.7 ซึ่งร้อยละ 28 ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลตำรวจ
รองลงมา ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ
18.7 ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป ร้อยละ
10.7 และน้อยที่สุด คือ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล
ชุมชน ร้อยละ 1.3

ผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล จำนวน 57 คน
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.23 และ
เพศชาย ร้อยละ 8.77 ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
ตำรวจและโรงพยาบาลในเครือของโรงพยาบาล
ตำรวจ ร้อยละ 91.23 รองลงมา ปฏิบัติงานใน
โรงพยาบาลเอกชน เป็นร้อยละ 7.02 และ
ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป ร้อยละ 1.75
มีความสัมพันธ์กับบัณฑิตในฐานะเพื่อนร่วมงาน
ร้อยละ 47.37 รองลงมา เป็นหัวหน้าหน่วย/
หรือผู้ป่วยที่บัณฑิตปฏิบัติงาน ร้อยละ 36.84 เป็น
รองหัวหน้าหรือผู้ป่วย/ผู้ช่วยหัวหน้าหรือผู้ป่วย
ร้อยละ 5.26 เป็นพยาบาลวิชาชีพรุ่นพี่ในหน่วย/
หรือผู้ป่วย ร้อยละ 3.51 เป็นผู้บริหารระดับสูงใน
โรงพยาบาลที่บัณฑิตปฏิบัติงาน ร้อยละ 3.51 และ
เป็นผู้จัดอบรมหรือปฐมนิเทศพยาบาลจบใหม่ และ
ศิษย์เก่า อย่างละเท่า ๆ กัน ร้อยละ 1.75

ผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554)

1. ด้านบริบท

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้บริหาร
และอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่าการกำหนด
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สำหรับผู้ประกอบ
วิชาชีพพยาบาลในสถานการณ์ปัจจุบัน และ
มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับหลักสูตร สังคมโลก การเปลี่ยนแปลง
ทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางสุขภาพและลักษณะ
ของพยาบาลวิชาชีพในระดับมาก ($M=3.69$,
 $SD=.82$)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

โครงสร้างของหลักสูตร มีการกำหนด
โครงสร้างหลักสูตรที่เอื้อต่อการผลิตบัณฑิตตาม
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก ($M=3.55$,
 $SD=.69$) โดยแบ่งเป็นการจัดกลุ่มวิชาและรายวิชา
ต่าง ๆ ในหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($M=3.44$, $SD=.68$) จำนวนหน่วยกิต
และการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.29$, $SD=.79$)
ประเภทของรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปและ
หมวดวิชาเฉพาะมีความสมดุลอยู่ในระดับมาก
($M=3.75$, $SD=.83$) หมวดวิชาเฉพาะในรายวิชา
พื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่ต้องเรียน สามารถ
ส่งเสริมการผลิตพยาบาลวิชาชีพให้มีสมรรถนะ
เชิงวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพได้ในระดับ
มาก ($M=3.73$, $SD=.49$)

เนื้อหาสาระของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับมากทั้งในภาพรวม ($M=3.70$, $SD=.67$)
และในรายข้อ เช่น เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็น
ความรู้ที่ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน
($M=3.57$, $SD=.73$) สามารถนำไปใช้ได้จริงใน
การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบริบทของครอบครัว
ชุมชน และสังคมส่วนรวม ($M=3.68$, $SD=.83$)
การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรครอบคลุมทักษะ
และสาระที่จำเป็นต้องรู้ ($M=3.80$, $SD=.63$)
เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้แก่ การคิดเป็น
ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และมีจิตสำนึกในการให้
การบริการ ($M=3.57$, $SD=.64$) ส่งเสริมให้ผู้เรียน
มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถทางวิชาชีพ
พยาบาลได้อย่างเหมาะสม ($M=3.89$, $SD=.55$)

การรับนักศึกษาพยาบาลตำรวจ โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.33$, $SD=.73$)
โดยค่าเฉลี่ยข้อมูลของผู้บริหารส่วนใหญ่มองว่า
นักศึกษาพยาบาลมีวินัยและรับผิดชอบต่อตนเอง
และงานที่ได้รับมอบหมาย มีความมุ่งมั่นและ
เจตคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน
มีพื้นฐานความรู้และความพร้อมในการเรียน

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรและวิชาชีพพยาบาล และมีความตั้งใจในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพในระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยในประเด็นเดียวกันของข้อมูลจากกลุ่มอาจารย์พยาบาลมองว่าประเด็นการรับนักศึกษาพยาบาลตำรวจทั้งหมดที่กล่าวมามีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นความไม่สอดคล้องของการรับนักศึกษาพยาบาลตำรวจ

คุณลักษณะของอาจารย์พยาบาล

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งในมุมมองของผู้บริหาร นักศึกษาพยาบาล และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ($M=3.53 - 4.12$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์พยาบาลมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการสอนตรงกับรายวิชาที่สอน และมีความรอบรู้ในศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ($M=3.81, SD=.89$) รองลงมา คือ อาจารย์พยาบาลมีความรู้ ($M=3.78, SD=1.02$) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักจิตวิทยา การเรียนรู้ ($M=3.71, SD=.80$) มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ($M=3.70, SD=.90$) มีทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ($M=3.69, SD=.82$) เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การตรงต่อเวลา การแสวงหาความรู้ และการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ($M=3.92, SD=.96$) เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ($M=3.90, SD=.95$) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับผู้เรียนและผู้ร่วมงานอื่น ๆ ได้ทุกระดับ ($M=3.87, SD=.95$) และมีการวิจัยในห้องเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ($M=3.50, SD=.99$)

ทรัพยากรสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=2.87, SD=.95$) คือ มีแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ห้องสมุดของวิทยาลัยและแหล่งฝึก ($M=3.02, SD=1.02$) มีเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตเพียงพอทั้งในเวลาและนอกเวลา ($M=2.99, SD=1.00$) มีระบบบริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($M=2.76, SD=1.01$)

มีความเพียงพอ และสะดวกพร้อมใช้ในการจัดการเรียนรู้ของห้องเรียนและโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ($M=2.56, SD=1.20$) และมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถาบันที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในระดับน้อย ($M=2.45, SD=1.03$)

3. ด้านกระบวนการ

การบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.11, SD=1.10$) ยกเว้นเรื่องการมีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับวิชาชีพพยาบาล และจำนวนผู้เรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้สอนในอัตราส่วน 8:1 ที่อยู่ในระดับมาก ($M=3.54, SD=.97$ และ $M=3.69, SD=1.18$) ส่วนเรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ และเครื่องมือต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและเพียงพออยู่น้อยในระดับน้อย ($M=2.31, SD=.85$)

การจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมของผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล และนักศึกษาพยาบาล มีความเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับมาก ($M=3.76, SD=.67$; $M=3.71, SD=1.11$; $M=3.55, SD=.99$) ส่วนบัณฑิตพยาบาลมีความเห็นโดยเฉลี่ยเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง ($M=3.43, SD=1.02$) แต่ในด้านแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นมีความชัดเจน เช่น มีปฏิทินการฝึกปฏิบัติ คู่มืออาจารย์ คู่มือนักศึกษา และมีแหล่งฝึกประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ ($M=3.57, SD=1.05$) ผู้สอนให้การนิเทศและติดตามให้การดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ ($M=3.55, SD=1.00$) มีการจัดกิจกรรมในแหล่งฝึกให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดและทบทวนความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์การฝึกปฏิบัติจริง ($M=3.55, SD=1.02$)

4. ด้านผลผลิต

ผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในผลผลิตของหลักสูตรที่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานในระดับมาก ($M=3.66, SD=1.07$) โดยมีเพียงข้อที่

บัณฑิตพยาบาลมีการนำวิธีปฏิบัติการพยาบาลที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพยาบาลและบัณฑิตพยาบาลสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในการทำงานได้อย่างทันที่เท่าที่ทำได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.44$, $SD=1.07$ และ $M=3.42$, $SD=1.07$ ตามลำดับ)

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในการวิจัยนี้อิงกรอบแนวคิดการประเมิน CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านบริบท พบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ ความคาดหวังของหลักสูตรและความต้องการของสังคมในระดับมาก เพราะการออกแบบหลักสูตรนี้เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ รวมทั้งเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ในปัจจุบัน และเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร พ.ศ. 2552 และเป็นไปตามบริบทและความต้องการของสังคมในขณะนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร วิทยาลัยพยาบาลเชียงราย ปี การ ศี ก ษา 2552 (Tongswas, Somboon, Singhanetr, Soparate, & Serametakul, 2014) และการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ตามรูปแบบ CIPPI (Prewnim, 2018) ที่พบว่า ด้านบริบทโครงสร้างหลักสูตรโดยรวมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานการณ์ปัจจุบันในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีการจัดหมวดวิชาเฉพาะในรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพที่สามารถผลิตพยาบาลให้มีสมรรถนะเชิงวิชาชีพได้ในระดับมาก แต่มีความเหมาะสมของการจัดกลุ่มวิชาและรายวิชา จำนวนหน่วยกิตและการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายวิชาที่รวบรวมโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คือ ควรเน้นจัดเรียงรายวิชาให้มีความเหมาะสมและมีการกำหนดสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปีให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์เป็นสำคัญ (outcome-based education: OBE) เพราะพบว่าเนื้อหาของบางรายวิชาซ้ำซ้อน ทำให้สูญเสียจำนวนชั่วโมงและหน่วยกิตไปกับการสอนซ้ำและจากข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในการวิจัยนี้ที่เสนอว่า ควรมีการลดหน่วยกิตในรายวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และจัดรายวิชาไม่ให้ซ้ำซ้อน เพิ่มชั่วโมงการขึ้นฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้ที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของวิทยาลัยให้แสดงถึงความโดดเด่นในการจัดการภาวะฉุกเฉิน

ส่วนปัญหาเรื่องการรับนักศึกษาพยาบาลตำรวจ ที่ผู้บริหารกับอาจารย์พยาบาลแสดงความเห็นไม่ตรงกันนั้นเกิดจากเมื่อตอนสัมภาษณ์และคัดเลือกเข้าศึกษา กรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร ข้อมูลจากการคัดเลือกเข้าศึกษาค่อนข้างสะท้อนว่านักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะที่สามารถเข้าเรียนพยาบาลได้ แต่เมื่ออาจารย์พยาบาลได้มาสอนนักศึกษาพยาบาลกลับพบว่าคะแนนแรกรับที่อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลางแสดงถึงความแตกต่างในเรื่องของความเก่งและอ่อนของนักศึกษา และต้นทุนที่นักศึกษามีมาก่อนเข้าศึกษาพยาบาลมีแตกต่างกันมากจากโรงเรียนระดับชั้นนำกับโรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญ การเรียนรู้และการปรับตัวในการเรียนพยาบาลมีความแตกต่างกันมาก จึงส่งผลทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งข้อมูลจาก

ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกส่วนเสนอให้มีการรับตรงที่เร็วกว่ารูปแบบการรับผ่านระบบ admission ในปัจจุบัน และมีการสอบแข่งขันเพื่อให้ระบบการคัดเลือกนักศึกษามีความเหมาะสมกับผู้ที่จะมาเป็นพยาบาล นอกจากนี้ควรมีการคัดกรองความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนพยาบาลเพราะปัญหาแรกที่มีมักพบ คือ การไม่ยอมเรียนพยาบาลแต่ผู้ปกครองบังคับหรือเสนอให้เรียนพยาบาล เพราะจะมีงานทำในอนาคตหรือไม่ตกงาน ซึ่งการเข้ามาเรียนโดยขาดซึ่งความมุ่งมั่นตั้งใจเลือกเรียนพยาบาลมีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล การได้งานทำ และการคงอยู่ในวิชาชีพพยาบาลเมื่อสำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะอาจารย์พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชาที่สอน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน มีจิตวิทยาการสอนใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างพยาบาลที่ดีแก่ผู้เรียน ซึ่งอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนทางการพยาบาลที่ยาวนานมากกว่า 10 ปี และมีบางส่วนมีประสบการณ์การสอนน้อยไม่ถึง 10 ปี แต่ก็ผ่านการอบรมหลักสูตรศาสตร์และศิลปะทางการสอนทางการพยาบาล และอาจารย์ใหม่ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล จึงทำให้อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลตำรวจมีคุณลักษณะอาจารย์ที่ครบถ้วน สอดคล้องกับการศึกษาของ Soowit, Satasuwan, and Lhaosuphab (2015) และ Kooariyakul et al. (2017) ที่พบว่า การสรรหาอาจารย์อย่างมีระบบจะทำให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพ ตรงตามเกณฑ์ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในด้านทรัพยากรสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่บรรยากาศและ

สภาพแวดล้อมในสถาบันไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร ด้วยสภาพห้องเรียนที่เก่า แสงสว่างไม่เพียงพอ และเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลยังน้อย สอดคล้องกับผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน มคอ.7 ของวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ประจำปีการศึกษา 2561 ที่พบว่าประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างเร่งด่วน คือ ทรัพยากรสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการพยาบาล ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย เพราะมีผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนและผลผลิตของหลักสูตรอย่างมาก

3. ด้านกระบวนการ กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และสัดส่วนจำนวนผู้เรียนต่อผู้สอนเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2552 และ 2560 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย คือ ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นต่อทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประเด็นที่โดดเด่นจากการสอบถาม คือ มีแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความชัดเจน มีแหล่งฝึกที่ดี ผู้สอนนิเทศและติดตามให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้เรียนและบัณฑิตพยาบาลได้รับการฝึกประสบการณ์อย่างครบถ้วน

4. ด้านผลผลิต พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับมาก แต่ควรเพิ่มทักษะและความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นคุณลักษณะบัณฑิตตามมาตรฐานการเรียนรู้ 6 ด้าน ตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเป็นสมรรถนะ

ที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของวิชาชีพพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคแห่งดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหา รายวิชาในหลักสูตร ไม่ให้มีความซ้ำซ้อน และ ออกแบบหน่วยกิตให้เหมาะสมกับเนื้อหา รวมทั้ง เพิ่มชั่วโมงการฝึกทดลองปฏิบัติให้มากขึ้น เพราะ วิชาการพยาบาลหัวใจสำคัญคือการฝึกทักษะจนมีความเชี่ยวชาญและชำนาญ อันจะช่วยลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และสามารถช่วย ส่งเสริมสุขภาพประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการใช้ เทคโนโลยีในการส่งเสริมสุขภาพและการพยาบาล

3. ควรออกแบบกระบวนการรับนักศึกษา ให้สามารถคัดเลือกผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว และได้ผู้ที่มุ่งมั่นตั้งใจเรียนพยาบาลที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

Educational Quality Assurance of Police Nursing College. (2014). *Self-assessment report of Police Nursing College*. Bangkok.

Kooariyakul, A., Chidnayee, S., Wuttijurepan, A., Udomleard, M., Lortamna, P., & Sripalakich, J. (2017). The evaluation of the bachelor of nursing curriculum revised edition 2012, Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal*, 9(1), 46-58.

Office of the Higher Education Commission, Ministry of Education. (2017). *The announcement of the Ministry of Education: Qualifications bachelor's degree in nursing B.E. 2560*. Retrieved from <http://www.mua.go.th>

Prewnim, A. (2018). The curriculum evaluation of the bachelor of nursing science program, Bangkok Thonburi University in accordance with the standard criteria of National Higher Education with CIPPI Model. *Journal of Nursing and Health Suan Sunandha Rajabhat University*, 1(2), 90-110.

Soowit, B., Satasuwan, A., Lhaosupab, N., & Jongthammanurak, N. (2015). An evaluation of the bachelor of nursing curriculum (revised edition 2012), Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University in 2013-2013. *Kuakarun Journal of Nursing*, 22(2), 71-90.

Stufflebeam, D.L. (1971). *The relevant of the CIPP evaluation model for educational accountability*. Paper presented at annual meeting of the American Association of School Administrators.

The Office of Education Council, Ministry of Education. (2017). *The national scheme of education B.E. 2560-2579 (2017-2036)*. Retrieved from <https://edubrights.com/resource/2018/11/27/the-national-scheme-of-education-b-e-2560-2579-2017-2036/>

Thailand Nursing and Midwifery Council. (2018). *Course certification: Bachelor's degree*. Retrieved from <https://www.tnmc.or.th/news/18>

Thumthong, B. (2011). Chapter 10: Curriculum evaluation In *Curriculum development* (pp. 289-302) (3rd ed.). Bangkok: Active print Co. Ltd.

Tongswas, T., Somboon, L., Singhanetr, S., Soparate, P., & Serametagul, D. (2014). The curriculum evaluation of the bachelor's degree of nursing science, Faculty of Nursing, Chiangrai College in academic year, 2009. *Journal of Nursing and Education*, 7(1), 109-121.